Uygulama Ö?retmeni Yeterlilik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Uygulama Ö?retmeni Yeterlilik Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32357

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Uygulama Ö?retmeni Yeterlilik Ölçe?i (UÖYÖ), Ercan Kiraz taraf?ndan 2003 y?l?nda geli?tirilmi? bir ölçme arac?d?r. Bu ölçek, uygulama ö?retmenlerinin mesleki yeterlilik düzeylerini objektif bir ?ekilde de?erlendirmeyi amaçlamaktad?r. Ölçe?in geli?tirme çal??mas?, **Türk E?itim Bilimleri Dergisi**'nde yay?mlanm??t?r.

Ölçek, ö?retmen adaylar?n?n yeti?tirilmesinde kritik role sahip olan uygulama ö?retmenlerinin performanslar?n?; Ö?retimin Planlanmas? (ÖP), Mesleki Rehberlik (MR) ve Uygulamaya Haz?rl?k (UH) olmak üzere üç temel alt boyutta incelemektedir. Ölçe?in geli?tirme a?amas?nda kapsaml? geçerlik ve güvenirlik analizleri yap?lm?? olup, elde edilen yüksek güvenirlik katsay?lar? (.96 genel Cronbach Alpha de?eri) arac?n **psikometrik** aç?dan yeterli oldu?unu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Uygulama Ö?retmeni Yeterlili?i, Likert Ölçe?i, Ö?retmen E?itimi, Mesleki Rehberlik, Ölçek Geli?tirme, Psikometri

Yazarlar

Ercan Kiraz

Amaç

Uygulama Ö?retmeni Yeterlilik Ölçe?i'nin temel amac?, ö?retmen yeti?tirme programlar?nda görev alan uygulama ö?retmenlerinin sahip olduklar? mesleki yeterlilik düzeylerini sistematik ve standart bir biçimde ölçmektir. Bu araç, özellikle ö?retmen adaylar?n?n staj süreçlerinde rehberlik eden uygulama ö?retmenlerinin performans alanlar?n? belirlemeye ve bu alanlardaki eksiklikleri tespit etmeye hizmet eder.

Ölçek, uygulama ö?retmenlerinin üç ana yeterlilik alan?ndaki (Planlama, Rehberlik ve Haz?rl?k) etkinliklerini derecelendirerek, e?itim kurumlar?na ve ilgili payda?lara geri bildirim sa?lamay? hedeflemektedir. Bu sayede, ö?retmen e?itiminin kalitesinin art?r?lmas?na katk?da bulunulmas? amaçlanm??t?r.

Yap?

Ölçek, uygulama ö?retmenlerinin yeterliliklerini ölçmek üzere tasarlanm??t?r ve üç temel alt boyuttan olu?an **çok boyutlu bir yap?** sergilemektedir. Ölçek, toplamda 27 maddeden olu?maktad?r; bu maddelerin 25'i aç?k uçlu (Likert tipi derecelendirme için) ve 2'si kapal? uçlu maddelerdir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in alt boyutlar? ve bunlara kar??l?k gelen madde say?lar? ?unlard?r:

ÖP (Ö?retimin Planlanmas?): 11 madde. Bu boyut, uygulama ö?retmeninin ders planlama, materyal haz?rlama ve ö?renme süreçlerini yap?land?rma becerilerini kapsar.
MR (Mesleki Rehberlik): 7 madde. Bu boyut, ö?retmen adaylar?na yönelik sa?lanan rehberlik hizmetlerinin kalitesini ve mesleki geli?imlerine katk?y? de?erlendirir.
UH (Uygulamaya Haz?rl?k): 7 madde. Bu boyut, stajyer ö?retmenlerin uygulama sürecine fiziksel ve pedagojik aç?dan ne derece haz?rland???n? ve desteklendi?ini ölçer.

Geçerlik

Ölçe?in **yap? geçerlili?i**, Temel Bile?enler Analizi (Principle-Components Exploratory Factor Analysis) yöntemi kullan?larak titizlikle incelenmi?tir. Bu analiz sonucunda, ölçek maddelerinin, toplam varyans?n %66.04'ünü aç?klayan be? faktörde topland??? tespit edilmi?tir. Öz de?erleri 1'in üzerinde olan bu faktörler, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? desteklemektedir.

Faktör yükleri incelendi?inde, birinci faktörün öz de?eri 12.630 olup varyans?n %50.52'sini, ikinci faktörün öz de?eri 2.070 olup varyans?n %8.278'ini ve üçüncü faktörün öz de?eri ise 1.137 olup varyans?n %4.549'unu aç?klad??? görülmü?tür. Ölçekteki tüm maddeler, ara?t?rmac?lar taraf?ndan kabul edilebilir yüklenme miktar? olan .45'in (veya madde say?s?n?n az oldu?u durumlarda .30'un) üzerinde yüklenme göstermi?tir. Bu bulgular, ölçe?in geçerli bir yap?ya sahip oldu?unu kan?tlamaktad?r.

Güvenirlik

Uygulama Ö?retmeni Yeterlilik Ölçe?i'nin güvenirli?i, **iç tutarl?l?k** ölçütü temel al?narak Cronbach Alpha katsay?s? ile hesaplanm??t?r. Elde edilen katsay?lar, ölçe?in genel olarak yüksek bir iç tutarl?l??a sahip oldu?unu göstermektedir.

Alt boyutlara ili?kin güvenirlik katsay?lar? ?öyledir:

Ö?retimin Planlanmas? (ÖP): .95
Mesleki Rehberlik (MR): .91
Uygulamaya Haz?rl?k (UH): .86

Ölçe?in tümüne ili?kin hesaplanan genel **Cronbach Alpha de?eri** ise .96 olarak bulunmu?tur. Güvenirli?e ili?kin bu bulgular, ölçe?in ölçtü?ü yap?y? tutarl? bir biçimde ölçebildi?ini ve psikometrik aç?dan yeterli düzeyde oldu?unu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal temelini belirlemek amac?yla kullan?lan Ke?ifçi Faktör Analizi (Exploratory Factor

ARABPSYCHOLOGY.COM

Analysis), öz de?erleri 1'in üzerinde olan be? faktörlü bir çözüm ortaya koymu?tur. Bu faktörler, ölçekteki toplam varyans?n %66.04'ünü aç?klam??t?r. Bu çok faktörlü yap?, uygulama ö?retmenlerinin yeterliliklerinin farkl? ve ba??ms?z yönlerini temsil etti?ini desteklemektedir.

Faktör yüklenme miktarlar? incelendi?inde, ölçe?in son formunda yer alan 25 maddenin tamam?n?n kabul edilebilir düzeyde yüklenme gösterdi?i saptanm??t?r. Yaln?zca bir madde, bir faktörde .50'nin üzerinde (.661) ve di?er bir faktörde .40'?n üzerinde (.409) yüklenmesine ra?men, madde içeri?i itibar?yla ölçekten ç?kar?lmam?? ve ölçe?in kapsam geçerlili?ini korumak amac?yla tutulmu?tur. Bu durum, ölçe?in güçlü ve anlaml? bir **faktör yap?s?**na sahip oldu?unu göstermektedir.

Araç

Test Türü: Geli?tirme Ölçe?i

Format: 25 adet aç?k uçlu ve 2 adet kapal? uçlu madde, toplam 27 madde.

Mevcut Diller: Türkçe

Hedef Popülasyon: Uygulama Ö?retmenleri

Ya? Grubu: Yeti?kin (Ö?retmenlik mesle?ini icra edenler)

Popülasyon Detaylar?: Ö?retmen yeti?tirme programlar?nda görev alan ve ö?retmen adaylar?na rehberlik eden uygulama ö?retmenleri.

Test Metodolojisi: 5'li Likert tipi derecelendirme kullan?lmaktad?r:

1 = kesinlikle yetersiz
5 = oldukça yeterli

Anahtar Kelimeler

Ö?retimin Planlanmas?, Uygulamaya Haz?rl?k, Mesleki Rehberlik, Yeterlilik De?erlendirmesi, Yap? Geçerlili?i, Cronbach Alpha

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?il.

Kurum E-posta Adresleri: ekiraz@comu.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?il (Sorumlu yazar: Ercan Kiraz)

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2003

?zinler ve Kullan?m Ücreti: Ölçe?in kullan?m? ve izinleri konusunda sorumlu yazar Ercan Kiraz ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

Kiraz, E. (2003). Uygulama Ö?retmeni Yeterlilik Ölçe?i: Ölçü arac? geli?tirme örne?i. *Türk E?itim Bilimleri Dergisi, 1*(4), 387-400.

Makalenin orijinal ba?lant?s?: tebd.gazi.edu.tr

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? buradan indirilebilir: uygulama-ogretmeni-yeterlilik-olcegi-toad.pdf

Uygulama Ö?retmeni Yeterlilik Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

3 alt boyut ve 25 aç?k uçlu, 2 kapal? uçlu madde vard?r.
ÖP (11 m): Ö?retimin Planlanmas?
MR (7 m): Mesleki Rehberlik
UH (7 m): Uygulamaya Haz?rl?k

ARABPSYCHOLOGY.COM